

Perusopetus / teknisen työn opetustilojen vuokraus (yksityishenkilöt)

Sivla 16.06.2026

568/10.03.02.01/2026

Valmistelija

Jämsän kaupungin perusopetuksen rehtori Paula Huuska, p. 044 4506122, sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen. p. 0400 542 062

Perusopetuksen koulujen teknisen työn opetustilojen käyttöä koulupäivän ulkopuolella on tarkasteltu liittyen tilojen vuokraamiseen yksityishenkilöille (ns. harrastekäyttö). Asia on noussut esiin Kuoreveden yhtenäiskoulussa alkuvuodesta 2026 rehtorin vaihtumisen yhteydessä.

Jämsän kaupungin perusopetuksessa Jämsänkosken ja Jämsänjoen yhtenäiskoulujen teknisen työn opetustiloissa on vain Jämsän työväenopiston järjestämää ohjattua toimintaa.

Kuoreveden koulun teknisen työn opetustiloissa on kokoontunut harrastetoiminnan luonteinen yksityishenkilöistä koostuva puu- ja metallipiiri 25 vuoden ajan. Toimijat ovat nyt vedonneet sivistyslautakuntaan, että toiminta voisi jatkua edelleen vapaamuotoisena kuitenkin niin, että se tapahtuisi Hallin Seutu ry:n nimissä ja valvonnassa.

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 §, kohta 32 asiakirjat, jotka pitävät sisällään tietoja osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista ovat salassa pidettäviä.

Kirjemä ja liiteaineisto ovat nähtävillä lautakunnalle kokousmateriaalissa.

Kirjelmä on sellaisenaan alla ilman yksilöintietoja:

Taustaa

Arvoisat sivistystoimen päättäjät, tämän tiedoksianto on tarkoitettu päätöksenteon tueksi ja luotettavan tiedon välittämiseksi toiminnastamme.

Hallinportin Ilmailumuseo toimii Lentotekniikan kilta ry:n alaisuudessa ja ylläpitää sekä esittelee suomalaista sotilasilmailuperinnettä. Museo on perustettu Kauhavalla vuonna 1962, ja vapaaehtoistoiminta Hallissa on jatkunut noin 54 vuoden ajan. Museon kokoelmiin kuuluu useita merkittäviä sota- ja ilmailuhistoriallisia lentokoneita, joista osa on yli sadan vuoden ikäisiä ja ainoita laatuaan maailmassa.

Museotoiminnan ovat mahdollistaneet Hallin varuskunnassa sekä Valmetin lentokonetehtaalla ja myöhemmin Patria Oyj:ssä työskennelleet henkilöt. He ovat toimineet muun muassa lentokoneiden suunnittelu-, uudisvalmistus-, koelento-, huolto- ja korjaustoiminnassa sekä erilaisissa johtotehtävissä.

Museolla ei ole käytössään omaa lämmintä työtilaa lentokoneiden laitteisiin liittyviin huolto-, entisöinti- ja konservointitöihin. Lisäksi paloturvallisuus määräykset rajoittavat merkittävästi työskentelyä museon tiloissa. Hallin yläasteen teknisten töiden tilojen ja työstökoneiden käyttömahdollisuus on ollut ratkaisevan tärkeä harrastajille sekä erityisesti museotoiminnan jatkuvuudelle.

Olemme vuosien ajan tiedustelleet koulun siistijöiltä, heidän kokemuksiaan tilojen siisteydestä siivoamisemme jälkeen. Palaute on ollut erittäin myönteistä. Koululle tuleva, siistijöiden tilaama joulukuusi on pintakäsittelyä vaille valmis.

Hallin seudun vähäinen ja ikääntyvä väestöpohja eivät käytännössä mahdollista kansalaisopistotoiminnan järjestämistä nykyisten osallistujavaatimusten puitteissa. Kyseinen toimintamalli on syntynyt vuosikymmeniä sitten, erilaisessa yhteiskunnan tilanteessa (ikäluokkien koko ja asenneympäristön muutos). Nykyiset rajoitukset uhkaavat lopettaa harrastetoiminnan kokonaan ja muodostavat samalla vakavan uhan ilmailumuseon toiminnan jatkuvuudelle. Harrastetoiminta ei kilpaile muiden toimijoiden kanssa, vaan täydentää asukkaille tärkeää palvelutarjontaa.

Jämsän kaupunki on tunnistanut vapaaehtoisen kulttuurityön merkityksen muun muassa tukemalla koululaisten kesätyöllistämistä sekä myöntämällä museolle kulttuurin edistämispalkinnon. Harrastetoiminta edistää Hallin alueen asukkaiden viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä. Osallistuminen tukee ikääntyvän väestön henkistä vireyttä ja toimintakykyä sekä auttaa ylläpitämään omatoimisuutta mahdollisimman pitkään.

Tapaturmavakuutukseen liittyviä käytäntöjä selvitetään. Yhtenä vaihtoehtona on, että jokainen osallistuja allekirjoittaa erikseen laaditun ryhmäsitoumuksen, jolla koulu vapautetaan tapaturmatilanteessa syntyvistä korvausvastuista. Asiakirja toimitettaisiin rehtorille, sekä sivistystoimen nimeämälle henkilölle.

Pyyntö

Hallin Seutu ry on ilmoittanut olevansa valmis edistämään puu- ja metallipiirin toiminnan säilyttämistä kiireellisenä hankkeena. Lentotekniikan kilta ry on yhteistyössä Hallinportin Ilmailumuseon kanssa toimittanut asiasta puoltokirjelmän Hallin Seutu ry:n puheenjohtajalle. Edellä esitetyin perustein pyydämme kohteliaasti, että löytäisitte myönteisen päätöksen harrastepiirin toiminnan jatkumisen puolesta. Toivomme, että päätöksen teossa huomioitaisiin erityisesti seuraavat näkökohdat:

1. Museon kulttuurinen merkitys paikkakunnan julkikuvalle ja identiteetille.
2. Harrastetoiminnan mahdollisuuden merkitys alueen asukkaille ja yhteisöllisyydelle.
3. Kädentaitojen säilyttämisen tärkeyttä korostetaan juhlapuheissa, mutta käytännössä hallinnolliset määräykset ja joskus muut syyt vaikeuttavat tyhjien tilojen käyttöä.

4. Talkooperiaatteella toimien, voimme auttaa paikallisia ikä- ja liikuntarajoitteisia ihmisiä pienissä kodin korjaustarpeissa (rollaattorin pienet huollot ja korjaukset).
5. Parinkymmenen vuoden ajan huolsimme ja korjasimme teknisten töiden tilojen laitteita, usein kulloisenkin opettajan pyynnöstä. Yhdellä neljän vuoden jaksolla, tekemillämme korjaustoimilla säästimme käyttömenoissa yli 9 000 euroa.
6. Harrastepiiristä ei aiheutuisi kaupungille lisäkustannuksia, sillä olemme valmiita maksamaan toiminnastamme syntyvät kulut (esim. sähkö jne.). Aikaisempina vuosina harrastepiirin kausimaksut nousivat monen harrastajan kipurajalle, minkä vuoksi muutama osallistujista lopetti käynnit.
7. Tärkeää: harrastepiirin jatkuvuus saattaa ratkaista museon olemassaolon. Käyttömenojen pienentämiseksi, voimme osallistua TN-tilojen käsityökalujen talkoomuotoiseen korjaustoimintaan (työkalujen teroitus jne.). T

Toivomme, että nykyinen harrastetoiminta voisi jatkua Hallin yläasteen teknisten töiden tiloissa Hallin Seutu ry:n nimissä ja valvonnassa. Puu- ja metallipiiri ei tarvitse toimintaansa ulkopuolisia palkattuja henkilöitä. Vastuuhenkilöllä on laaja alaista teknistä osaamista sekä pedagogista koulutusta työuriensa ajalta. He vastaavat jo nykyisellään toiminnan turvallisuudesta ja tilojen asianmukaisesta käytöstä. Nykyinen toimintamuoto on jatkunut ilman ainuttakaan tapaturmaa yli 25 vuoden ajan. Hyvä tulos selittyy työelämästä siirtyneisiin ilmailualan käytäntöihin, joissa järjestys, vastuullisuus ja turvallisuuskulttuuri korostuvat.

Kunnioitavasti
Puu- ja metallipiiri

Kirjelmässä on nostettu esiin monia tärkeitä näköhtia, joista itsessään näkemys on yhteneväinen mm. museon ja toiminnan kulttuurinen merkitys, harrastetoiminnan merkitys hyvinvoinnille ja yhteisöllisyydelle, kädentaitojen säilyttäminen, talkooperiaateella toimiminen, tilojen tehokas ja monipuolinen käyttö.

Näkemysero syntyy hallinnollisten määräysten soveltamisesta ja vastuukysymyksistä .

Teknisen työn opetustilojen vuokraus yksityishenkilöille on osoittautunut ongelmalliseksi johtuen työturvallisuusmääräyksistä ja koneiden ja laitteiden käyttöön liittyvistä vastuukysymyksistä. Yksityishenkilöiden tai yksityishenkilöistä muodostuneen ryhmän vuokratessa teknisen työn tiloja, on koneiden ja laitteiden käyttö- ja turvallisuusperehdytys opetuksen järjestäjän vastuulla. Mikäli koneita ja laitteita käyttävät muutkin kuin tilavaraaja, on koneiden ja laitteiden perehdytys haastavaa. Tilavaraukset ovat koulupäivien ulkopuolisina aikoina eikä teknisen työn opettajaa voida velvoittaa valvomaan tai perehdyttämään tilan käyttäjiä toistuvasti.

Mikäli teknisen työn opetustilassa on iltakäytön aikana ilmennyt laitevika, on tilavaraaja velvollinen ilmoittamaan laiteviasta viipymättä teknisen työn opettajalle, koulun rehtorille ja kiinteistöhoitajalla. Tämän lisäksi epäkuntoinen laite on merkittävä, jotta vältytään tilanteelta, jossa koulun toimijat ottavat epäkuntoisen laitteen käyttöön tietämättään. Koneita ja laitteita käytettäessä on varmistettava käyttäjien osaaminen ja perehdytys.

Teknisen työn opetustilan iltakäyttäjien vastuulla on huolehtia, että koulun tiloissa ei säilytetä tai käytetä liuottimia ilman asianmukaista tehostettua ilmanvaihtoa. Perusopetuksen käytössä on ainoastaan vesiohenteisia maaleja ja niiden säilytys on tehostetun ilmanvaihdon tilassa.

Teknisen työn opetustilan luonteesta johtuen toiminnan järjestämisessä viestintään ja yhteydenpitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Valtioneuvoston julkaisussa Oppilaitosrakennusten turvallisuus (Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:2) todetaan seuraavaa: ”Teknisen työn opetustiloissa korostuvat kone- ja laiteturvallisuus sekä sähkö- ja tulityöturvallisuus. Työskentelyssä käytettävien palavien nesteiden ja kaasun sekä työskentelyssä syntyvän pölyn vuoksi on kiinnitettävä erityistä huomiota palavan materiaalin varastointiin. Teknisen työn opetustilat rakennetaan omiksi poistumisalueiksi.” Metall- ja puupiirin toimijoita on useiden vuosien ajan kehoitettu vähentämään koulussa varastoimaansa materiaalia.

Koulun rehtori on vastuussa teknisen työn opetustilan laitteiden toimivuudesta ja säädösten mukaisuudesta. Opetuksen järjestäjän vastuulla on huolehtia koneiden ja laitteiden kunnossapidosta sekä huollosta.

Koulun teknisen työn opetustilaa käyttävät opettajat ja ohjaajat on koulutettu laitteisiin sekä perehdytetty tilan ja koneiden sekä laitteiden turvalliseen käyttöön. Opetuksen järjestäjän vastuulla on huolehtia, että teknisen työn tilojen koneita ja laitteita käytetään asianmukaisesti ja turvallisesti. Teknisen työn opetustilojen vuokraaminen yksityishenkilöille ei poista kunnan vastuuta tilojen turvallisuudesta.

Puu- ja metallipiirin toiminta on ollut pitkäkestoista. Toiminta on ollut monesta eri näkökulmasta katsottuna arvokasta eivätkä toiminnan reunaehtoihin liittyvät esitetyt muutokset muuta kaupungin arvostusta toimintaa kohtaan. Muutosten välttämättämyydestä ei ole löydetty yhteistä ratkaisua, joten asiasta päättää sivistyslautakunta.

Keski-Suomessa ainakin Jyväskylässä, Äänekoskella, Muuramessa, Kivijärvellä ja Laukaan Lievestuoreella perusopetuksen koulujen teknisen työn tiloja käyttää iltaisin vain paikallinen työväenopisto tai kansalaisopisto. Näin ollen jokaisella ryhmällä on vastuuopettaja sekä vakuutus ohjatun toiminnan kautta. Osassa kunnista ohjatun toiminnan tuottaja osallistuu ns. juoksevien kulujen (kaasu, sähkö) kattamiseen yhdessä perusopetuksen kanssa. Ohjatun toiminnan järjestäjä vastaa

opettajan osaamisen määrittämisestä ja palkkauksesta. Jämsän kaupungin perusopetuksessa Jämsänkosken ja Jämsänjoen yhtenäiskoulujen teknisen työn tiloissa on Jämsän työväenopiston järjestämää ohjattua toimintaa.

Kuoreveden koululla järjestettävä puu- ja metallipiiri voi toimia lukuvuoden 2026-2027 alusta lähtien Jämsän työväenopiston ohjattuna toimintana. Piirin ohjaajasta sovitaan erikseen työväenopiston rehtorin kanssa. Työväenopiston ryhmät ovat kaikkien kuntalaisten saavutettavissa, mistä johtuen toiminta on yhdenvertaista kuntalaisille ja lisää aidosti Hallin alueella tarjolla olevaa harrastustoimintaa mahdollisena kädentaitojen oppimisen ja ylläpidon. Parhaimmillaan tätä kautta Hallinportin Ilmailumuseolla olisi mahdollista saada uusia vapaaehtoistoimijoita mukaan toimintaan.

Lainsäädäntö

Teknisen työn tilat poikkeavat muista koulutiloista merkittävästi niiden sisältämän laitekannan, työvälineiden sekä työturvallisuusriskien vuoksi. Tästä syystä tilojen käyttöön liittyy erityisiä velvoitteita, jotka perustuvat lainsäädäntöön ja työnantajan sekä viranhaltijan vastuisiin.

Oppilaiden ollessa vielä lapsia ja nuoria eli taidoiltaan vajavaisia, reaktioiltaan arvaamattomia sekä ymmärtämättömiä riskeistä, tulee työskentelyolosuhteiden sekä työvälineiden turvallisuustason olla erityisen korkea.

Perusopetuslain 29§ mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Turvallisuus on osa opetuksen järjestämisen perusvelvoitetta. Kouluyhteisön turvallisuus on lainsäädännössä yhteinen velvoite, jota opetuksen järjestäjän tulee aktiivisesti turvata. Oppitunneilla opettajalla on vastuu turvallisuudesta ja turvallisuuden valvonnasta. Tämä tarkoittaa, että heidän tosiasialliset mahdollisuutensa valvoa oppilaita on oltava kunnossa. Valvonnan osalta välineiden ja laitteiden tulee näin ollen vastata koulun teknisen työn opetustilalle asetettuja vaatimuksia. Nämä tilan vaatimukset määrittävät oppilaiden edellytyksistä ja opetussuunnitelmasta Henkilökohtaiset edellytykset voivat vaatia yksilöllisiä toimenpiteitä turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi.

Hallituksen esityksessä työturvallisuuslaiksi on todettu lain soveltamisalasta seuraavaa: Lain soveltamisalaan kuuluisi oppilaan ja opiskelijan työ koulutuksen yhteydessä. Tällä tarkoitettaisiin laajasti koulutusmuodosta ja opetuslaitoksesta riippumatta erilaista harjoitustyötä ja työhön rinnastettavaa käytännön opetusta, työssä oppimisjaksoja ja työharjoittelua sekä käytännön työelämään tutustumista ja osallistumista. Nämä voisivat tapahtua joko oppilaitoksessa taikka muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa tai hyväksymässä paikassa. Tarkoituksena on suojella tällaista työhön osallistujaa kaikilta niiltä vaara- ja haittatekijöiltä, joilta laki pyrkii suojelemaan samanlaisessa työssä olevia työ- tai virkasuhteessa olevia henkilöitä, sekä samalla opastaa käyttämään oikeita ja turvallisia työmenetelmiä.

Työturvallisuuslain (738/2002) tavoitteena on mm. turvata ja ylläpitää työntekijöiden työkykyä sekä ennalta ehkäistä ja torjua työtapaturmia. Laki velvoittaa työnantajaa tarkkailemaan työympäristöä, työyhteisön tilaa ja työtapojen turvallisuutta sekä toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta työn turvallisuuteen ja terveellisyys.

Työturvallisuuslain (738/2002) 8 §:n mukaan työnantajalla on yleinen huolehtimisvelvoite tarpeellisilla toimilla huolehtia työntekijöiden terveydestä ja turvallisuudesta työstä. Laki määrittää useita menettelytapoja olosuhteiden ja työympäristön haitta- ja vaaratekijöiden, olosuhteiden (mm. työtilat)tunnistamiseen ja arviointiin (10 §). Laki edellyttää rakenteiden, materiaalien, varusteiden ja laitteiden turvallisuutta ja terveellisyttä työntekijöille (32 §). Edelleen vain sellaisten koneiden, välineiden ja laitteiden käyttö on mahdollista, jotka ovat säännösten mukaisia ja kyseiseen työhön ja työolosuhteisiin sopivia ja tarkoituksenmukaisia. Lisäksi laki antaa määräykset laitteiden asennuksesta, suojalaitteista ja merkinnöistä sekä mm. huollosta (41 §)

Työpaikan rakenteiden, materiaalien ja varusteiden sekä laitteiden tulee olla turvallisia ja terveellisiä työntekijöille. (TyöturvL 32 §) Työssä saadaan käyttää vain sellaisia koneita, työvälineitä ja muita laitteita, jotka ovat niitä koskevien säännösten mukaisia sekä kyseiseen työhön ja työolosuhteisiin sopivia ja tarkoituksenmukaisia. Myös niiden oikeasta asennuksesta sekä tarpeellista suojalaitteista ja merkinnöistä on huolehdittava. Koneita, työvälineitä ja muita laitteita on käytettävä, hoidettava, puhdistettava ja huollettava asianmukaisesti. (TyöturvL 41 §)

Työturvallisuuslain soveltamisalan ulkopuolelle jää hallituksen esityksen mukaan tavanomainen harrastustoiminta. [HE 59/2002 | Hallituksen esitys Eduskunnalle työturvallisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi | Hallituksen esitykset | Finlex](#)

Teknisen työn tiloissa työskentely ja erityisesti koneiden käyttö ilman valvontaa muodostaa merkittävän työturvallisuusriskin.

Perusopetuslain 37 §:n mukaan jokaisella koululla tulee olla toiminnasta vastaava rehtori. Sen lisäksi että ko. viranhaltijan velvollisuuksiin kuuluu vastuu turvallisesta oppimisympäristöstä, näihin velvollisuuksiin kuuluu työturvallisuuslain 20 § mukaan työturvallisuudesta huolehtiminen. Työnantajan on huolehdittava siitä, että veloitteen täyttäminen on tosiasiallisesti mahdollista. Valvontavelvollisuutta ei nykyjärjestelyllä tai ehdotetulla järjestelyllä voida täyttää.

Se, että teknisen työn tiloissa on työturvallisuuslain soveltamisalan ulkopuolella olevaa harrastustoimintaan, ei poista rehtorin vastuuta turvallisesta oppimisympäristö tai työturvallisuudesta.

Vahingonkorvauslaki (412/1974) korostaa julkisyhteisöjen vastuuta vahingosta, joka aiheutuu sen toiminnassa. Vastuu voi syntyä laiminlyönnistä (esim. riittämätön valvonta) tai puutteellisesta

turvallisuusjärjestelystä. Mahdollinen tilojen vuokraaminen yksityishenkilöille ei poista kunnan vastuuta tilojen turvallisuudesta. Ehdotettu yksityishenkilöiden antama ryhmäsitoumus on merkityksetön.

Toiminnan järjestäjä vastaa tilan turvallisuusjärjestelystä. Pelastuslaki (379/2011) korostaa tilojen poistumis- ja paloturvallisuutta. Teknisen työn tiloissa on kohonnut paloriski, johtuen toiminnasta aiheutuvasta pölystä, kipinäistä ja koneista. Työnantajan on huolehdittava työturvallisuudesta viranhaltijan suojelemiseksi tapaturmilta ja terveydellisiltä vaaroilta niin kuin työturvallisuuslaissa ([738/2002](#)) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 14 §).

Laki kunnallisesta viranhaltijasta 17 § korostaa viranhaltijan velvollisuutta toimia lainmukaisesti ja huolellisesti.

Kaupungin hallintosäännön 41.14 § kohta 11 mukaan perusopetuksen rehtori päättää johtamansa oppilaitoksen tilojen yksittäisvuorot ja luokkatilojen vakiovuorot.

Viranhaltijan vastaa tekemistään tilavuokrauspäätöksistä virkavastuulla. Päätöksenteossa tulee huomioida turvallisuus, yhdenvertaisuus ja toimivallan rajat. Näin ollen rehtori ei voi tehdä päätöstä, joka on ristiriidassa perusopetuslaissa säädetyn oppimisympäristön turvallisuusveloitteen ja työturvallisuuslainsäädännön kanssa. Lisäksi mahdolliset riskit on tuotava esille päätöksenteossa.

Perusopetuslain 4 § kunnan velvollisuus on perusopetuksen järjestäminen. Tämän erityislaissa säädetyn järjestämisvelvollisuuden ensisijaisuus tulee ottaa huomioon toiminnan, tässä tapauksessa tilojen käytön, reunaehtoja määriteltäessä.

Riskien arviointi

Teknisen työn tiloihin liittyy keskeisinä riskeinä koneiden aiheuttamat tapaturmat, terä- ja leikkaustyövälineet, sähkö- ja koneturvallisuus, pöly- ja kemikaalialtistus sekä paloturvallisuus. Teknisen työn tilat eivät ole verrattavissa tavallisiin luokka- tai liikuntatiloihin, eikä niitä voida turvallisesti käyttää ilman selkeitä rajoituksia ja valvontaa.

Teknisen työn tilojen vuokraus yksityishenkilöille sisältää merkittäviä työturvallisuus- ja vastuukysymyksiä. Lainsäädäntö edellyttää, että tilojen käyttö on turvallista ja valvottua, eikä vastuuta voida siirtää pois tilojen omistajalta tai viranhaltijalta.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Jämsän kaupungin hallintosäännön 32§ kohdan 11 mukaisesti sivistyslautakunta päättää toimialan alaisten tilojen vakiovuorojen myöntämisen periaatteet sekä mahdolliset maksuvapautusperiaatteet.

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta päättää, että Jämsän kaupungin perusopetuksen teknisen työn opetustiloja ei vuokrata yksityishenkilöille ilman valvontaa, perustuen perusopetuslain ja työturvallisuuslain velvoitteisiin.

Vuokraus voidaan sallia ainoastaan kaupungin ylläpitämän työväenopiston ohjattuna toimintana, kun paikalla on nimetty, pätevä opettaja, riskienarviointi on tehty ja vakuutusurva on varmistettu. Koneiden käyttö rajataan vain henkilöille, joilla on riittävä osaaminen ja ohjaus.

Perusopetuksen koulujen teknisen työn tiloihin laaditaan iltakäyttöä (harrastustoimintaa) koskevat ohjeet yhteistyössä Jämsän työväenopiston ja perusopetuksen käsityön kovia materiaaleja/ teknistä työtä opettavien opettajien kanssa.

Päätös